

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики викладання образотворчого і
декоративно-прикладного мистецтва та дизайну

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ ТА ПЕДАГОГІКА МИСТЕЦТВА

Освітня програма	<u>Середня освіта (Образотворче мистецтво)</u>
Спеціальність <u>спеціальностями)</u>	<u>014 Середня освіта (за предметними</u>
Спеціалізація	<u>014.12 Образотворче мистецтво</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від "10" вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогіка вищої школи та педагогіка мистецтва
Викладач (-і)	Тимків Б.М.
Контактний телефон викладача	0500500951
Е-mail викладача	tymkivbm@gmail.com
Формат дисципліни	Денна, заочна
Обсяг дисципліни	90 год., 3 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Консультації до самостійної роботи проводяться на лекційних, семінарських заняттях та дистанційно.
2. Анотація до курсу	
<p>Зміст навчання дисципліни «Педагогіка вищої школи та педагогіка мистецтва» забезпечується освітньою програмою підготовки фахівців IV рівня акредитації, «магістр» за спеціальністю 014. 12 – Середня освіта. "Образотворче мистецтво" та передбачає кваліфікацію Вчитель образотворчого мистецтва та художньої культури. Керівник студій (гуртків) за видами мистецтва та художньої творчості.</p> <p>Дисципліна «Педагогіка вищої школи та педагогіка мистецтва» у навчальному плані належить до циклу загальної підготовки, обов'язкові дисципліни і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва та розвиток його креативних здібностей.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу «Педагогіка вищої школи та педагогіка мистецтва» надати студентам магістратури цілісної і логічно-послідовної системи знань про:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації; – теоретичні, організаційно-процесуальні, методичні засади процесу навчання і виховання молоді, її наукової та професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства; – методики і методології викладання мистецьких дисциплін; – розкрити структуру та напрями реформування вищої освіти загалом та мистецької зокрема. <p>Сформувані фахові компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> здатність організовувати навчальний процес з образотворчого мистецтва на засадах особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів; проектувати та організовувати навчальний процес на рівні групи, розділу, теми, заняття, педагогічної ситуації; здатність здійснювати відбір методів, форм і засобів навчання образотворчому мистецтву та ДПМ, спрямованих на розвиток здібностей студентів та їх виховання; здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів; здатність керувати дослідницькою діяльністю у позанавчальній роботі; здатність використовувати інформаційні технології у навчанні; здатність формувати в студентів уміння користуватися мовою образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, виконувати передбачені навчальними програмами завдання із видів образотворчого мистецтва та ДПМ. <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – набуття знань про основні педагогічні категорії і поняття, закономірності функціонування системи вищої освіти і її складових (навчально-виховний процес, Болонський процес, викладач, студент, дуальна освіта тощо); – ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання, виховання, управління в системі вищої та загальної освіти; – розвиток професійного мислення, формування усвідомлення високої значущості педагогічної праці у суспільному прогресі людства, розвиток практичних умінь і навичок 	

творчого дослідницького підходу до організації педагогічної діяльності;

– накопичення початкового досвіду ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни магістр повинен **знати**:

– основи загальної педагогіки вищої школи; дидактичні принципи організації навчально-виховного процесу;

– методи навчання та виховання;

– методи педагогічного впливу на особистість;

– закономірності професійного становлення фахівця з вищою освітою;

– психологічні аспекти організації мистецької діяльності;

– психологію професійно-педагогічної взаємодії у системі «викладач-студент»;

– психологічні характеристики особистості та професійно-педагогічної діяльності

викладача вищої школи.

Вміти:

– застосувати методи та прийоми педагогічного впливу на особистість;

– використовувати знання з педагогіки в організації навчання, управлінні колективом, стимулюванні соціальної активності;

– застосовувати педагогічні знання в організації учбової діяльності та вихованні студентів, а також при вирішенні конкретних завдань майбутньої науково-педагогічної діяльності;

– налагоджувати оптимальну педагогічну взаємодію зі студентами, конструктивно розв'язувати можливі міжособистісні конфлікти у взаєминах зі студентами;

– володіти технікою використання методів педагогічного дослідження у вивченні та впровадженні ефективних форм і методів навчання і виховання;

– методологічними методами в організації мистецької діяльності студентів.

4. Результати навчання (компетентності)

ЗК 1. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ в освітній галузі.

ЗК 2. Готовність здійснювати освітню та науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду й розуміння суті педагогічних явищ та процесів.

ЗК 4. Здатність до письмової та усної комунікації рідною мовою, знання іноземної мови, навички роботи з сучасними інформаційними технологіями.

ЗК 9. Розуміння та сприйняття етичних принципів. Дотримання норм професійної етики.

ФК 1. Здатність використовувати інноваційні педагогічні технології навчання в процесі викладання образотворчих дисциплін; застосовувати засоби викладання, методи, прийоми, відповідно меті та змісту навчання образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладах культури, а також в закладах вищої освіти; здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів та ЗВО з образотворчого мистецтва.

ФК 3. Здатність застосовувати знання про психологічні особливості педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладів культури та закладів вищої освіти в професійній діяльності.

ФК 4. Здатність організовувати навчальний процес на засадах особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів; проектувати та організовувати навчальний процес на рівні курсу, розділу, теми, уроку, педагогічної ситуації.

ФК 5. Здатність формувати в учнів і ЗВО уміння користуватися мовою образотворчого мистецтва, виконувати передбачені навчальними програмами завдання.

ПРН 1. Знання та оперування педагогічними категоріями і методами їх використання з метою розв'язання освітніх, дослідницьких і практичних завдань навчального і виховного процесів.

ПРН 6. Використання знань про психологічні особливості педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладів культури та закладів вищої освіти в професійній діяльності.

ПРН 9. Уміння здійснювати методичну діяльність з образотворчого мистецтва, застосовувати базові знання з педагогіки та психології, методики викладання фахових дисциплін; проектувати діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; виховувати всебічно

розвинену особистість.
ПРН 10. Уміння здійснювати відбір методів, форм і засобів навчання, спрямованих на розвиток здібностей учнів та їх виховання.
ПРН 11. Уміння здійснювати моніторинг навчальних досягнень суб'єктів навчання; розробляти різні типи навчальних завдань, відповідних результатам моніторингу.
ПРН 14. Здійснювати освітню й науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду й розуміння суті педагогічних явищ і процесів.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
<u>Семинарські</u> заняття	10
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I	014.12.CO.OM	I	за вибором ВНЗ

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	---------------	-------------	------------------

Модуль I. Теоретико-практичні положення педагогіки вищої школи.

Змістовий модуль I. Дидактика вищої школи.

Тема 1. Загальна характеристика вищої освіти та її складових як системи і процесу.	лекційне	4, 13, 14, 19, 23	2		згідно з розкладом
Тема 2. . Поняття про методи, форми та прийоми навчання у ЗВО та профільній школі.	лекційне	4, 7, 9, 10, 17, 18	4		згідно з розкладом
Тема 3. Дидактичні вимоги до проведення лекцій. Методи активізації пізнавальної діяльності студентів.	лекційне	1, 11, 16, 18, 21	4		згідно з розкладом
Тема 4. Особливості технології і техніки організації та проведення семінарів, практичних, індивідуальних занять	лекційне	3, 8, 12	2		згідно з розкладом
Тема 5. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної роботи студентів	лекційне	3, 4, 5, 6, 15	2		згідно з розкладом
	семинарське		2	5б.	згідно з розкладом

Модуль II. Теоретико-практичні положення педагогіки мистецтва у ЗВО.

Змістовий модуль I. Інноваційні освітні методики та технології активізації навчання та психолого-педагогічні умови їх забезпечення

Тема 6. Технології навчання у вищій школі.	лекційне	3, 4, 5, 24	2		згідно з розкладом
	семинарське		2	5б.	згідно з розкладом
Тема 7. Інноваційні педагогічні технології активізації навчання	лекційне	10, 12, 25, 36	2		згідно з розкладом
	семинарське		2	5б.	згідно з розкладом
Тема 8. Організація проблемного навчання. Види інтенсивних	лекційне	5, 7, 15, 32	2		згідно з розкладом

технологій (Ігрові інтерактивні технології. Дидактичні ігри в процесі оволодіння змістом дисципліни).	семінарське		4	10б.	згідно з розкладом
6. Система оцінювання курсу					
<p>Загальна система Оцінювання курсу</p>	<p>Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи і педагогіка мистецтв» в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів), здобутих під час проведення аудиторних занять, виконання самостійної роботи, консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виконання практичних робіт, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. Максимальний бал за виконання певної практичної роботи або успішної теоретичної відповіді–5 балів:</p> <p>5б. виставляється, якщо студент студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>4б. – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;</p> <p>3б. – студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо</p>				

	<p>відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>2б. – студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Письмова робота виконується у формі реферату. Структура реферату містить такі елементи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • титульна сторінка, • план, • вступ, • основна частина (розділи, пункти і підпункти), • висновки, • список використаних джерел, • додатки. <p>Титульний аркуш містить найменування міністерства, якому підпорядкований навчальний заклад; назву вищого навчального закладу; назву кафедри, де виконана робота; курс, групу, факультет, прізвище, ім'я, по батькові автора;</p> <p>Після титульного аркуша розташовується зміст (план) (аркуш не нумерується), в якому містяться назви розділів і параграфів та вказуються сторінки (інтервал - 1,5).</p> <p>Зміст (план) наукової праці повинен відповідати вимогам:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теми кожного розділу однакові за важливістю а самі розділи – приблизно однакові за обсягом; • варто охоплювати весь матеріал, що відноситься до теми, але нічого зайвого; • теми і зміст окремих розділів не повинні «накладатися»; • жоден із пунктів плану не може повторювати назви роботи. <p>Вступ обсягом 1-2 сторінки. У ньому обґрунтовують актуальність обраної теми, оцінюють стан дослідження наукової проблеми, формулюють мету і визначають завдання реферату, дають короткий загальний огляд наявної літератури і використаних джерел.</p> <p>За змістом реферат може бути аналітичним оглядом історії вивчення питання (що нового вніс той чи інший дослідник) або сучасного її стану, критичним аналізом наукової дискусії (зіставлення різних підходів до вирішення наукової проблеми), а також у вигляді розгорнутої рецензії конкретної наукової роботи. Зміст реферату має відповідати його темі, меті і завданням. Послідовно розкривати всі передбачені планом питання, обґрунтовувати, пояснювати основні положення, підкріплювати</p>

	<p>їх конкретними прикладами і фактами. Висновки – самостійна частина реферату. У них потрібно висвітлити такі аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оцінити ступінь досягнення мети і виконання завдань роботи; • перерахувати і стисло охарактеризувати відомі наукові підходи досліджених проблеми, а також виділення нових аспектів, дискусійних питань, що підлягають подальшому вивченню; • визначити, що є цінним у реферованих роботах, що вимагає додаткового аналізу й уточнення, а що викликає сумніви. Обсяг висновків – 1-2 сторінки.
Семінарські заняття	<p>Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію з попередньо визначених проблем. На підставі індивідуальних завдань (рефератів) студенти готують тези виступів з цих проблем. Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться до журналу занять навчальної групи. Одержані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при визначенні підсумкової оцінки (рейтингу) з даної навчальної дисципліни.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі екзамену -форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни, і складається із зданих залікових змістових модулів, виконаних тестових завдань, ситуаційних робіт, опрацювання завдань робочих зошитів, тематичних рефератів, тощо, передбачених робочою навчальною програмою.</p>

7. Політика курсу

Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc

Пропущені лекційні заняття відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри. Пропущені практичні заняття, незалежно від причин пропуску, студент відпрацьовує в позаурочний час, попередньо узгоджений з викладачем. Слід наголосити, що місія курсу - виявити у студентів бажання свідомого вивчення та опанування того чи іншого виду мистецтва, створити відповідне тло для формування у студентів системи компетентностей, передбачених навчальною програмою. Виходячи з цього, поведінка студентів має відповідати високій репутації університету.

8. Рекомендована література

Базова

1. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін – К.: ОсвітаУкраїни, 2008. 274 с.
2. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. Посібник / О.П.Рудницька. Тернопіль: навчальна книга. Богдан, 2005. 360 с.
3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр учбової літератури, 2005. 389 с.

4. Алексюк А. М. Самостійна робота студентів. К. : Либідь, 1998. 433 с.
5. Викладач вищої школи : психолого-педагогічні основи підготовки : навч. посіб. / О. Г. Мороз, О. С. Падалка, В. І. Юрченко ; [за заг. ред. О. Г. Мороза]. К. : НПУ. 2006. 208 с.
6. Воропай Н. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної роботи студентів в умовах Болонського процесу: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: pdfekhsuir.kspu.edu/... Назва з екрана.
7. Гронлунд, Норман Е. Оцінювання студентської успішності: Практ. Посіб. К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджментосвіти в Україні», 2005. 312 с.
8. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. К. : «Академвидав». 2004. 352 с.
9. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>
10. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.
11. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с
12. Кіреєва І. В. Психолого педагогічні аспекти самостійної роботи студентів у ВИШі: [Електронний ресурс]. Режим доступу: bdpu.org/pedagogy/ua/files/2014/2/14.pdf – Назва з екрана.
13. Котлярова О.О. Використання рейтингового оцінювання студентів за умов кредитно-модульної системи навчання [Електронний ресурс]. 9 с. Режим доступу до журн. : <file:///C:/Users/User/Desktop/11kooks.pdf>.
14. Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах від 26.02.2010 № 1/9-119[Електронний ресурс]. Режим доступу : old.mon.gov.ua/images/files/osvita/Evointehraciya/list_mon_119.doc
15. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навчальний посібник / За заг. ред. О. Г. Мороза. К.: Нпу, 2003. 267 с.
16. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
17. Освітні технології : навч.-метод. посіб. /О. М. Пехота, А. З. Кіктенко та ін. ; за заг. ред. О. М. Пехоти. К. : А.С.К.. 2001. 256 с.
18. Педагогічні технології: наука – практиці : навч.-метод. підруч. /за ред. С. О. Сисоєвої. К. : ВПОЛ, 2002. Вип. 1. 281 с.
19. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті : монографія /за ред. С. О.Сисоєвої. ВПОЛ, 2001. 502 с.
20. Підкасистий І. Ф. Педагогічні технології / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов [за заг. ред. І. Ф. Прокопенко]. Х. : Колегіум. 2006. 224 с.
21. Проекти стандартів вищої освіти. – <http://mon.gov.ua/activity/education/reformaosviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/proekti-standartiv-vishhoyiosviti.html>
22. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі : навч. посіб. / за ред. М. В. Артюшиної, О. М. Котикової, Г. М. Романової. К. : КНЕУ, 2007. 528 с.
23. Рашкевич Ю.М. ЄКТС та нові стандарти вищої освіти [Електронний ресурс]. 2015. Режим доступу до журн. : <http://nature.pnpu.edu.ua/pdf/ЕКТ.pdf>
24. Рашкевич Ю.М. Розроблення освітніх стандартів та освітніх програм [Електронний ресурс] / Ю.М. Рашкевич. 2015. Режим доступу до журн. : <http://nature.pnpu.edu.ua/pdf/ЕКТ.pdf>
25. Слєпкань З. В. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2000. 180 с.
26. Софій Н., Кузьменко В. Про сто і один метод активного навчання. – К. : Крок за кроком, 2003. 116 с.
27. Тарасова О. Інтерактивні методи навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів під час лекційних занять [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>. Назва з екрана.
28. Тимчасове положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського:

7.1. Навчальні заняття. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kpi.ua/regulations-7-1>
Назва з екрана.

29. Швець Є.Я. Особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу та рейтингового оцінювання знань студентів / Швець Є.Я., Турба М.М., Швець Д.Є. // VISNIK_34_2.pdf

Допоміжна

30. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вищих навчальних закладів. К.: Либідь, 1998. 560 с.
31. Береза І. С. Впровадження технології комп'ютерного тестування для оцінювання знань студентів ВНЗ [Електронний ресурс] // Педагогіка вищої та середньої школи. 2017. Вип. 1. С. 3-12. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PVSSh_2017_1_3
32. Береза І. С. Впровадження технології комп'ютерного тестування для оцінювання знань студентів ВНЗ. // Вища освіта України. 2017. № 1. С. 3-12.
33. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів // Вища школа. 2001. № 4-5. С.48 – 52.
34. Возрастная и педагогическая психология / М. В. Матюхина, Т. С. Михальчик, Н. Ф. Прокина и др.; Под ред. М. В. Гамезо и др. М.: Просвещение, 1984. 256 с.
35. Возрастная и педагогическая психология: Учебник для студентов пед. ин- тов /В. В. Давыдов, Т. В. Драгунова, Л. Б. Ительсон и др.; Под ред. А. В. Петровского. М.: Просвещение. 1979. 288с.
36. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Педагогіка: теорія та історія. К.: Вища школа. 1995. 237 с.
37. Гарунов М. Г. Дидактичні основи організації самостійної роботи студентів на практичних заняттях. М. : МВСО СРСР. 1991. 16 с.
38. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. Д., 2014. 416 с.
39. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь. 1997. 376 с.
40. Грицюк Л.К., Сірук М.В. Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу: Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. №17. 2011. С. 9-14.
41. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
42. Давыдов В. В. Теория развивающего обучения. М.: ИНТОР, 1996. – 544 с.
43. Давыдов В. В. Виды обобщения в обучении: Логико-психологические проблемы построения учебных предметов. М.: Педагогическое общество России, 2000. 480 с.
44. Дидактика высшей школы : сб. рефератов / редкол.: М. А. Гусаковский [и др.]. Минск : БГУ, 2005. 145 с.
45. Дубасенюк О.А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки // Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: Монографія / За ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2009. С. 14-47.

Інформаційні ресурси

46. Бібліотека ПНУ ім. В.Стефаніка – вулиця Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Івано-Франківська область, 76000;
47. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка – вулиця В'ячеслава Чорновола, 22, Івано-Франківськ, Івано-Франківська область, 76000
48. Internet.

Викладач: Тимків Б.М.